N. 85

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 21. Pazdziernika V. S. ROKU 1808.

S. PETERSBURG V. S. d. 5 Pazdziernika. Dalsze czynności woysk Rossyiskich w Finlandyi. Po bitwie d. 8 września pod kościołem Lokolax stoczoney, nieprzyiaciel oddalił się od brzegów; tymczasem Kontr Admirał Miasoiedow stał niedaleko wyspy Palwa. Korpus GL. Graffa Kamieńskiego 2 zaymuie też same stanowiska; gotuie się uderzyć na Szwedów we wszystkich punktach koło Gamle Karlebi. Główno kommenderuiący rozrządziwszy cząstką swoiey armii, posunioną ku pułnocy, przybył do Wazy.

D. 16 września GL. X. Bagration doniosł; że 6 t. woysk gwardyyskich i ćwiczoney milicyi wylądowało pod Helsingiem; że ich naczelnik GA. Boio attakował dwa bataliony Newski i Pernowski GL. Baggowuta i przymusił ustępować do Himoys. Tu GL. X. Bagration przybiegł z Abo z 1 strzeleckim, batalionem lipawskim, częścią połockiego półku, attakował nieprzyiaciela ze strony Nisztat, rozbił zupełnie cały korpus, i biiąc wiorst 20 pędził, niezastanowiony zgorzeliskami, aż do statków. Oprócz wielkiey liczby zabitych, wzieliśmy w niewolę 15 Officyerów, do 300 żołnierzy, 4 działa, znamie, 22 wozy z ładunkami, wiele ammunicyi i część obozu: reszta nieprzyiaciela uciekła na statki. Straciliśmy w trzydniowych gonitwach blisko 20 Officyerów i do 300 żołnierzy w zabitych i ranionych.

GM. Lantinhausen dowodzca wyprawy pod Lokolax zniszczoney, zmieniony został przez Króla, który powtórnie drugiemu wodzowi kazał szczęścia doświadczać, i wszystko ważyć na utwierdzenie się: Szwedzi walczyli z rozpaczą, GA. Boio rzucał się nieiednokrotnie naprzód, lecz wszędzie znalazł odpor, śmierć, i niezwyciężonych Rossyan. Główno kommenderuiący Graf Buxhewden donosi J. I. Mości że wskutek naymiłościwszego daru dla zwycięzców Sweaborga, gaża doszła Officyerów, a po rublu żołnierzom rozdano.

GA. X. Dołhoruki doniosł d. 31 sierpnia: że milicya Pilska doświadczywszy znaczney straty przy obronie Taypoli, zaczeła wracać się do domow; za tym przykładem drugie milicye przy woysku regularnym znayduiące się opuszczaią chorągwie. Dnia 2 września GA. X. Dołhoruki złożony chorobą, oddał kommendę swego oddziału, 4200 ludzi maiącego, GM. Arseniew. Ten oznaymił GL. Tuczkow iż niepodobno mu złączyć się z iego korpusem, lecz odebrał konieczny rozkaz łączyć się natychmiast dla wypełnienia ogulnego planu. W tę porę ozdrowiawszy X. Dołhoruki przyioł dowodztwo, rozkazał przedniey straży zaiąc Taypole, a sam z resztą woyska ruszył na przód po 50 wiorst codzień uchodząc; przytem wysłał cztery roty do Melonemi o siedm wiorst od Kuopii. Dnia 16 Xże zaioł Rustawezi. Pikiety nieprzyiacielskie z rzadkim pośpiechem uciekły gdy GM. Alexieiew z przednią strażą zbliżył się do Melonemi. Reszta późniey.

WIEDEN d. 7 pazdziernika. Stany Węgierskie w Prezburgu na posiedzeniu dnia 1, 3, 4, dały dla Cesarza i Króla głośny dowod nieograniczonego zaufania, i naywierniejszego przywiązania, uchwalaiąc Insurrekcyą generalną ze szlachty, oraz składaiąc summę, puł miliona złotych reńskich przenoszącą, na utrzymanie Akademii dla ćwiczenia młodzi w sztuce marsowey. Też stany darowały dom na szkołę; Cesarzowa wspieraiąc chwalebne zamiary dodała 50 t. ryńskich. Arcy Xże Prymas miał mowę do Cesarza na tronie siedzącego, w którey wyraził poświęcenie się Węgrzynów dla Monarchy i oyczyzny; przydał że środki dla obrony kraiu uchwalone, mogą bydź spełniane przez Cesarza w ciągu trzyletnim, i upewnił że Węgrzyni niczego oszczędzać nie będą dla odwrócenia niebespieczeństwa: nareszte powiedział, że Europa widzieć będzie w narodzie Węgierskim odziedziczoną od przodkow miłość oyczyzny i przywiązanie do konstytucyi, którą Cesarz łaskawie zachowuiąc iako oyciec dobrotliwy nam panuie. Poniosą Węgrzyni wszystko w ofierze Monarsze i oyczyznie, bo wolą bydź zniszczonemi raczey, ażeli ścierpią splamienie godności Królewskiey i konstytucyi.

Cesarz Franciszek odpowiedział z tronu pochwalaiąc gorliwość narodową, przyrzekaiąc utrzymać przywileie kraiowe, dostoyność szlachecką, i konstytucyą. Akademia będzie nazwana od Ludwiki imienia Cesarzowey, lecz niewprzód exekucyą weźmie aż pokoy ugruntowanym będzie. Potem Arcy Xże Prymas witał Cesarzowę, i winszował prawnukom oraz naypoźnieyszym pokoleniom Węgrzynow dzisieyszych szczęścia i dobra, iakiego kosztować będą z okazyi założoney Akademii pod zaszczytem Cesarzowey; która odpowiadaiąc zezwoliła dać swoie imie nowo założoney szkole i uręczyła swoią przychylność dla wspaniałego narodu, potem korona i klenoty narodowe przeniesione zostały w ośmiokonnym powozie z Katedry do Ofen. Cesarz raczył bydź w ogrodzie Prymasowskim, który tysiącem ogniow iaśniał.

W. Wezyr Bayraktar czyni ogromne do woyny przygotowania, iak mniemaią przeciw Wehabitom; Jzmael Bey przyprowadził 18 t. we trzy dni poźniey przyszedł Jbrahim Bey syn Alego Baszy Janiny na czele 20 t. Ciapan Oglu na czele 15 t. woyska Azyatyckiego do Ruszczuk pociągnoł. Osman Bey Renegat Niemiecki, który pod Selimem ćwiczył Turków po Europeysku, powrócił do pierwszego powołania, i dziś zatrudnia się doskonale-

niem Ottomanów w obrótach woiennych, przez narody oświecone używanych. W. Wezyr wyniosł iednego ze swoich stronnikow na urząd Agi Janczarow; stracić kazał Podskarbiego Ogiak Basiryhiam i żyda Zonona bankiera iańczarskiego. Woyska na sposob Europeyski ćwiczone, w zupełnem są poważeniu; nienazywaią się iednak Nizami Gedid, lecz maią imie Seymen Askier; do tych półkow ciągle wybieraią lud nowy; często iuż oni czynią służbę zamiast Jańczarow, a mianowicie kiedy Sułtan iedzie do Meczetu na południową modlitwę. Dla wzmocnienia załogi w Jzmayłowie, gdzie Jzmael Basza dowodzi, posłano znaczną liczbę Seymen i wiele amunicyi. Nowy Ambassador Perski Mollach Jbrahim Han miał dnia 30 sierpnia wstępną audyencyą u W. Wezyra. Z wielkim pospiechem uzbraiaią flottę Turecką azeby wkrótce mogła wyiść pod żagle. O przeyściu Dardanellow przez Angielską flottę, żadnych nieodebraliśmy dalszych wiadomości. Handel zupełnie przerwany przecioł kommunikacyą z innemi narodami.

PARYŻ d. 3 pazdziernika. Jmperator czwartą iuż podróż do Niemiec odbywa; pierwszą odprawił w czasie Kongressu Rasztadzkiego, drugą w czasie woyny z Austryą, trzecią wczasie woyny z Prussami, czwartą teraźnieyszą dla zapewnienia Niemcom pokoiu. Kalendarze Francuzkie wyliczyły ludność Francyi i iey osad 35500000, Chin w 16 Prowincyach 56 millionow, tamże miast 1467, a zamkow 2337; ludność ogulna całego świata ma wynosić 900 millionow; w Hiszpanii podług rachunku r. 1789 czynionego, duchowieństwo składało się ze 255000 osob. Męzkich Klasztorow było 2122 a w nich 69000 zakonnikow, Mniszek znaydowało się 35491 w 1130 klasztorach.

Podług wiadomości z Londynu odebranych, powstała w Jndyi w państwach Nizam Insurrekcya, na czele którey znayduie się ieden Bramin. Anglicy nieopuszczaią czynić stosownie do okoliczności. Pisma nasze zbiiaią rozrzucone wieści przez Angielskie dzienniki o porażeniu woysk naszych w Hiszpanii i Portugallii; i przekonywaią że Anglicy ani są zdolni zwyciężyć Francuzkie hufce, ani mogą niechlubić się bez wysady z odniesionych odrębnie korzyści; nareszttę kończą na tem życzeniu aby Anglicy dali pole Francuzom walczenia z niemi dla wyiasnienia prawdy.

Korpus 5 Marszałka Mortier Xcia Treviso przez Strazburg ciągnie. Drogi po nad morzem z Włoch do Hiszpanii są zawalone obozowemi zawadami. Gwardya artyllerya, piechota, iazda, konskrypcya, wszystko do Hiszpanii pospiesza nietracąc iedney chwili. Ekwipaże Króla Józefa podobnież tam idą; trudno podróżnym rozminąc się z ciągnącym woyskiem. Na początku listopada ma się zebrać pod Piryneami 100000 Francuzow dobornego woyska. Dnia 29 i 30 września pierwsza dywizya W. Woyska przeszła przez Tours. Marszałek Victor tu się znayduie. Xiężna Benewentu z Walencey tu przybyła.

LONDYN 24 Września. Już nie mamy wspaniałego teatru Cowentgarden. Dnia 24 straszny ogień w popioł obrócił we trzech godzinach wielką tę budowlę; do gaszenia zabrakło wody; dziesięć bliskich domow spaliło się, przytem upadkiem okropnym przywalonych zostało wielu ludzi pożar gaszących, których liczą 40; barzo mało uratowano ozdob teatralnych, szczęsciem teatr Dourylane od ognia ocalony został. Złośliwi ludzie którzy z zamieszania korzystać chcieli do więzienia poszli. G. Baird z 7000 woyska odpłynoł dnia 17 z Corfu do Hiszpanii. Lord Gambier wywiesił flagę Admiralską na okręcie liniowym Caledonia od 130 dział. Liczne flotty kupieckie z Chin, Jamaiki, Brezylii, morza środziemnego i pułnocnego, z wysp Antylskich, do portow naszych zawinęły. Admirał Purwis odpłynoł z pod Cadix do Corfu dla zmienienia tam Admirała Martin. Eskadra Admirała Strachan, złożona z okrętow Formidable od 98, Cezar od 80, Eagle od 74, Standard od 64, Windsorcastle, Queen, Repulse, i fregaty Lavinia, powraca ze środziemnego morza do Anglii Admirał Collingwood zostawiwszy 3 okręty pod Cadix do Sardynii z flottą popłynie. Z Norwegii iest wiadomość, że G. Cederstrom z licznym korpusem Szwedow odparł Duńczykow i do Norwegii przedarł się, lecz otrzymawszy mało znaczące zyski, cofnąć się był zmuszonym.

Rokoszanie państwa Nizam o 140 mil od stolicy Hydorabad rozłożeni wygrali walną batalią w którey 900 ludzi zabili. Półkownik Montrisor, który dowodził woyskom kompanii w Hyderabad, gotuie się poskromić buntownikow. Admirał Thornborough z okrętami Formidable od 98, Royal Sovering, Malta od 84, Cezar, Kanopus, od 80, Spartiate, Eagle, Colossus, Magnificent, Renown, Kent, Sulton, Montague od 74, krąży między Tulonem i Kartageną. W bitwach dnia 15 sierpnia pod Countonha, 17 pod Roleca, 21 pod Vimiera w Portugallii zgineło naszych 1390. Półkownicy Taylor Luke, zabici, Kapitan Pachenham szwagier G. Wellesley ciężko raniony; pod tym wodzem służą Generałowie brygady Hil, Fergusson, Nightingale, Rowes, Craufurd, Fanc, Anstruther i Ackland.

BAYONNE d. 29 września. Z Hiszpanii niema dokładney wiadomości: to widziemy że W. woysko tam codziennie pospiesza. Regimenta z Włoch ruszono; w przechodzie Biskup Plebani zachęcaią żołnierza odezwami gorliwemi do cierpliwości męstwa i chwały. Marszałek d' Avoust Xże Averstat miał do swoiego korpusu przemowę i naukę. Wszystko zapowiada w Hiszpanii wielkie wypadki, niesmieią rokoszanie przełamywać linii nad Ebro wyciągniętey. Przychodzące posiłki odprawuią popisy przed Królem Józefem. Regimenta Szwaycarskie Castella, May, składaią straż tylną korpusu Marszałka Bessieres; w insurrekcyi nie ucierpiały prawie. Czy Leopold syn Ferdynanda byłego Króla dwuch Sycylii stanie na czele Insurgentow i ogłosi się Królem Hiszpańskim nie ma pewności.

Junta Sewilska miała przenieść się do Madritu i wziąc tytuł Regencyi; miała ona rozkazać, wyśledzenie potomkow, zamieszkałych od naydawnieyszych czasow w Hiszpanii Francuzów, dla zagładzenia wszystkich. GL. Negretto mianowany od Króla Generał Kapitanem Nawarry. Józef rozkazał broń odbierać Hiszpanom dla bespieczeństwa

żołnierzy, i podróżnych; wściekłość ludu rzuciła ogulny postrach na rozsądnieyszych, którzy życzą widzieć nayprędszy koniec mordow, rabunkow, pożogi i okrucieństwa swawolnego motłochu. Marszałek Lefebre z Bayonne do nas powraca; Marszałek Moncey opuścił Pampelunę, w którey iest dzisiay nowy Wice Król Nawarry.

Eskadra z płaskich statkow z Brestu dnia 17 wysłana wysadziła żołnierzy w nocy na wyspę Penfret, gdzie zabraliśmy w niewolę 7 Anglikow i wszystkie ich tam założone roboty zniszczyliśmy. Wielu Inżynierow, lekarzow i Chirurgow udało się do Hiszpanii, pensyą ostatnich znacznie podwyższono: rozumieią że przed końcem 8bra cała armia iuż będzie w Bayonne.

Codziennie przybywaią do nas woyska od W. armii. Wszystkim młodzieńcom konskrypcyą zaiętym nawet tym którzy weszli w stan małżeński do losowania stawić się nakazano, wyciągnieni losem pześć muszą bez wymówki do regimentów. Odbieramy wiadomość że General Hiszpański Blok z 8 t. Asturyiczykow poszedł i wzioł Bilbao. Listy z Victoria donoszą, że Marszałek Bessieres maiący główną kwaterę w Burgos ruszył do Laredo dla odcięcia pomienionego rokoszanow oddziału; ieżeli prawda że wyprowadził 8 t. Francuzów, żaden Hiszpan nieuydzie: tem czasem załoga w Bilbao wyciągneła z miasta do Mondragone. Mówią że G. Blok tym poruszeniem otwartem ukrywa ważnieysze drugich wodzow przedsiewzięcia; przeto Marszałek Ney z 33 t. stanoł przeciw G. Castannos, na którego za naymnieyszym poruszeniem gotow iest uderzyć; Marszałek Moncey z boku linią wyciągnoł: gdyby więc nieprzyiaciel ważył się naprzód posunąc, niechybnie musiałby dwa ognie wytrzymywać.

Arcy Biskup Toledo iest na czele Regencyi, Florida blanca rządzi wnętrznemi interessami, Cuesta prowadzi departament woienny, Castannos iest naywyzszym wodzem. Palafox porużniony działa oddzielnie w Arragonii. Do dnia 23 pazdziernika przyidzie tu 26230 ludzi, słowem do 1 9bra stanie w granicach Hiszpańskich 100 t. Francuzów. Armia wielka idzie na Perpignan i nasze miasto. Pomiędzy Naczelnikami Insurgentow liczyć ieszcze trzeba Cevallos, L' Infantado, Govellanos Saavedra.

Listy prywatne z Bilbao donoszą że Marszałek Ney z 12 t. uderzył na korpus Hiszpanow dowodztwa Blok, dobył Bilbao i 5 t. wzioł w niewolę rokoszanow. Bessieres utrzymuie stanowisko Pencorvo. Król znayduie się w Victoria. Inne listy opisuią bitwę którą Marszałek Moncey na lewym skrzydle stoczył z Aragonczykami, których miał zupełnie zwyciężyć i dział 60 zdobyć. Jakiekolwiek bądź są wypadki to pewna że niezmierne Rząd Francuzki czyni przygotowania do zagaienia kampanii: wszystkie magazyny zapasami są napełnione; mąka i suchary w kościołach składać się muszą. Nasz Dyrektor fortifikacyow odebrał rozkaz przygotować 60 t. worow. Mówią o weyściu Francuzow do Walencyi, lecz ta wiadomość potwierdzenia potrzebuie. Król obieżdza Nawarrę, Biskaię, i pułnocną Kastylią dla ziednania przez łaskawe obeyście się z mieszkańcami umysłow obywatelskich. Słychać że wiele stronnikow Królewskich iest w Madricie. To niewątpliwa że niezgoda między wodzami i prowincyami ułatwi Francuzom podbicie Hiszpanii.

Wysłane z portow Francuzkich statki z żywnością szczęśliwie do Barcellony trafiły nieprzeięte od Anglikow. W tych rozruchach nieszczęśliwi obywatele, szukaią na obcey ziemi schronienia, opuszczaią oyczyste progi szukaiąc w nowym świecie siedliska. Regent Brezylii otworzył skarby z Europy wywiezione i te iakie w Brezylii zgromadził; hoynie rozdaie wszystkim, którzy chcą u niego osiadać. Nie tylko więc Portugalczykowie i Hiszpanie tłumem cisną się pod berło iego, lecz Jrlandscy obywatele i sami Anglicy płyną do Brezylii. Nie same odtąd brzegi osiadłe będą; lecz środek kraiu zamieszkałym bydź zaczyna. W krótce nieznaiome rzemiosła, rękodzieła, sztuki zakwitną w tem narodzie. Zawsze podobno tak bywa, że klęska iednych staie się szczęściem dla drugich.

W Montpelier założono szpital, do którego wiele iuż chorych i ranionych sprowadzono z Katalonii. Wiesniacy Hiszpańscy kupami wracaią się do domow. Zbliża się w te strony wielka armia; dzienny przechod iey oddziałow kosztował Paryżowi 22000 frankow, azatem wydatkowała stolica na przyięcie tamtędy idących kolumn 200 t. liwrow, nie licząc w to koron złotych które udzielnym kosztem były sporządzone. Napoleon dnia 25 do stolicy spodziewany, azatem u nas ieszcze poźniey będzie.

Uczeni Francuzcy wyprowadzaią rod familii Bonaparte od sławnego w Grecyi Domu Komenow, którzy na tronie Cesersko wschodnim z chwałą zasiadali. Kiedy Sułtan Mahomet 2 rozkazał zamordować Dawida Komena z iego dziećmi, ieden z synow uratował życie ucieczką do Morei; tu on i następcy iego spokoynie przeżyli do roku 1676, w tenczas Konstantyn Stefanopolus Komenus z Grecką osadą przeniosł się do Korsyki uchodząc przed okrucieństwem Turkow. W tem czasie gałązki tego świetnego Domu rozkrzewiły się we Włoszech; a imie Greckie Kalomeros Komenus uległo tłumaczeniu, przez które zamieniono na Bellaparte czyli Bonaparte. Niech się to dziwnym niezdaie, albowiem zwyczay natenczasowy był prawem. Familia znaioma Mediciuszow dostała to imie z przetłumaczenia pierwotnego nazwiska Greckiego Jatros, które właściwie znaczy Lekarza, tak iak Komeri oznacza dobrą stronę. Dotąd Korsykanie niewyrażaią Bonaparte w ięzyku Greckim iak tylko słowem Kalomeri; które pierwotnie Cesarzom służyło. Wieleż iest dzisiay miast, które w każdym ięzyku inaczey są nazwane? ieżeli ta genealogia prawdziwa, musi upaść powieść przez którą wyprowadzano Napoleona od sławney we Francyi Maski żalezney.

ERFURT d. 4 pazdziernika. Królowie Bawarski, Wirtemberski z żoną, Xiąże Prymas, Xżna Hildburghausen tu przybyli. Wielu Ministrow rozmaitych mocarstw w murach naszych znayduie się. O układach z pewnością mówić niemożna; Napoleon

miał głośno oświadczyć, iż chce na zawsze pokoy Niemcom zabespieczyć; równo z rokiem 1809 zacznie się w Europie wiek złoty Astrei. Wnoszą drudzy iż celem negocyacyi iest wyprowadzenie woyska Francuzkiego z tego kraiu. Donieść tylko gruntownie możemy o tem czego świadkami iesteśmy, widziemy że Napoleon daie zwyczaynie przed południem audyencye, że posłany od dworu Austryackiego Baron S. Wincent po kilka godzin z Jmperatorem rozmawia, że gońce biegaią często do Wiednia, Paryża, i dalszych miast stołecznych. Na Teatrze zawsze bywaią goście; Szambelan Remusat bilety rozdaie; Monarchowie i Xiążęta na parter idą i za orkiestrą stoią; damy, cudzoziemce, obywatele, w lożach się mieszczą; pięć reprezentacyi iuż przeszło.

Za Hamburgiem opanowali Anglicy wyspę Duńską w uysciu rzeki Elby będącą, maią tam założyć port wielki z któregoby nad całą rzeką panować mogli, na zastąpienie wydatkow miał Parlament przeznaczyć 150 t. Szterlingow Wyspa iest z siebie nieurodzayna i niezdolna wyżywić swoich mieszkańców, którzy muszą z przemysłu opędzać życia potrzeby. Już oddawna traktowali Anglicy z rządem Duńskim o własność wyspy wzmienioney.

Wyrokiem zakazał Napoleon załodze potrzebować od miasta iedzenia i picia, oprócz mieysca nic więcey żołnierz od obywatela niemoże domagać się. Ta Teatrze ubranym z przepychem grano Achmeta z Rasyna i Zairę z Woltera, oprócz innych sztuk, te naylepiey Spektatorom podobały się. Popisy Woyskowe wspaniale ubraney gwardyi niemniey bawią patrzących Woyska Francuzkie artyllerya, piechota, iazda wyciągaią do Hiszpanii. Mówią że postać Szwaycarów i Xięstwa Neuchatel odmieni się wkrótce, i interessa tych dwuch kraiow inny odtąd obrót wezmą. Korpus Oudinota z Gdańska i Kwidzyna wyciągnoł, zaiely mieysce woyska Saskie i pułnocne; pierwsze okryte mundurem postarodawnemu kroionym, i troykątnym kapeluszem, nie tak dobrze się wydaią iak drugie. Konskrypcyonistom z roku 1806, 7, 8, i 1809 rozkazano zgromadzić się do Moguncyi pazdziernika 12, 15, 18, i 21 a potem regimenta obowiązani dopełnić.

Wieście rozchodzą się że Król Hollenderski do nas przyiedzie. Teatr za Napeleonem uda się do Weymar na dwa dni; naypierwsze reprezentacye były Cynna, Andromaka, Brytannikus; Kontingensa niemieckie nayuroczyściey we Francyi są przyimowane, tryumfalnie przechodzą do Hiszpanii; poźniey nadchodzace idą do obozu pod Boulogne, który osadzać będą, z ciągłą przytem powinnością ćwiczenia się w obrótach woiennych, regiment W. X. Bergu ciągnie z Pomeranii do Dusseldorf, czytam na mieyscu zostanie czy do Hiszpanii póydzie niewiadomo.

Xiężna Hessenkaselska narodzona roku 1726. Wdowa po X. Pruskim Henryku umarła w Berlinie w roku 83 życia swego. Marszałek Soult i Daru tam od nas wyieżdżaią. Król Bawarski zniosł edyktem w państwach swoich poddaństwo a odtąd kontrakta z ludzmi zawierać kazał; opłata od duszy, od smierci i inne tego rodzaiu są skasowane. Pozwolił stanowić Maioraty, których maiątki powinny naymniey mieć 4000 talarów dochodu, wolne, żadnemi długami nie obciążone, a te starszym synom zawsze w spadku dostawać się będą, dobra takie niemogą bydź przedane, zastawione, lub ciężarem iakim obarczone, oprócz podatkow skarbowych, służyć będą iedynie temu który one będzie posiadał; właściciel przy obięciu winien wykonać przysięgę wierności i posłuszeństwa.

RZYM d. 21 września. Dziś rano Królowa Neapolitańska tu staneła; za dni dwa w swoiey stolicy będzie. Król Joachim niewyieżdza prawie z Neapolu a nawet z pałacu niewychodzi; zamknięty z Ministrami w gabinecie pracuie: chce poznać naydrobnieysze szczegóły administracyi kraiowey, ażeby mógł ią lepiey poprawić i wadom zaradzić: pierwsze czynności Monarchy przepowiadaią ludowi dobrotliwe słodkie i szczęśliwe panowanie Zniosł Kommissye woyskowe ustanowione w Gaeta, Aquila, Chieti, Avelino, Fugia, Barri Cattamaro i w Regio dla sądzenia i karania naysurowiey rokoszanow i zbóycow; spodziewa się Król że pokoy i beśpieczeństwo nienaruszone zostaną. Darował amnestią dla zbiegow którzyby gładząc swóy błąd staneli u chorągwi i winę wyznali. Ustanowił iż żołnierze w marszu oprócz chleba i żołdu zwyczaynego mieć będą w dodatku 20 setnych franka, lecz od mieszkańcow wyciągać nic nie powinni. Legiony północne zupełnie nauczyły się po Włosku i z nich żołnierze tak dobrze mówią iak obywatele tam urodzeni. Nadgradzaiąc Król mężnych, którzy lądujących pod Miletto Anglików odparli, darował każdemu 25 dukatow. Gendarm Nicandro Stoico odebrał nadto strzelbę z Królewskiey rękodzielni Torre dell Anunziata.

Wydatki kraiowe wyniosą w roku 1809, 12700000 dukatów, postanowił zatem Król wprowadzić naywyższą w skarbie oszczędność; urzędnicy piastaiący dwie godności nie będą mogli odbierać dwoistey pensyi, lecz zostaną przy tym dochodzie iaki z dwuch obiorą; rozłożył podatki całego Królestwa na prowincye. Neapolitańska zapłaci million, Labrador million i pół, Abruzzo 663 t. Molise 148 t. Capitanata 460 t. Bari 631 t. Otranto 607 t. dukatów; ta summa połączona z 6 milionami dochodu celnego zrówna się wydatkom.

Xże Borghese zapobiegaiąc sporom religii polecił Kardynałowi Arcy Biskupowi Spina ukarać Kanonika Cordeviala Plebana w Genui, który nauczał moralności niezgodney z religią Katolicką. Nowozaciężni, konskrypcyoniści z Etruryi, Liguryi i dalszych kraiow Włoskich ciągną do Francyi. Woyska rozłożone w Królestwie Włoskim, Wenecyi, Frioulu sprowadzone są ze stopnia woiennego do porządku, iaki się w czasie pokoiu zachowuie. Dalmacyą Korfu Raguzę silnie osadzaią Francuzi. Handel zupełnie przerwany; szczęśliwie otworzone Alpy i przebite Appeninskie skały pozwalaią Włochom nieznaiomey prawie przedtym komunikacyi z Francyą Szwaycarami i wewnątrz kraiu.

V Drukarni JXX. Missyonarzow wyszedł we 2 tom: Pacierz wedle swego porządku, w obięciu treści nauk; Chrzesc:p.X. Golańskiego. Stronic 631 opr: a la rus: zł. 8 znayduie się w Księgarni Uniwer:

W Wilnie w Drukarni XX. Piiarów Wileńskich.

DODATEK